

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1

FACTORS OF RELATION TO THE EFFICIENCY IN THE CHILD CENTERED LEARNING
ACTIVITIES CONSTRUCTION OF SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF SAKAEO EDUCATIONAL SERVICE AREA REGION 1

¹⁾ รัชกร จริญชล ²⁾ ดร.บุญเรือง ศรีเหรียญ ²⁾ ดร.อุษา คงทอง

¹⁾ Ruchaporn Charunchol ²⁾ Dr. Boonrueng Sriharun ²⁾ Dr. Usa Kongthong

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 146 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 146 คน ครูผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3) จำนวน 438 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 584 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวม 0.9516 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรอิสระเป็นขั้น ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้แก่ ปัจจัยด้านครูเกี่ยวกับเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (TTECHNIQ) ปัจจัยด้านโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม/บรรยากาศการเรียนรู้ (ENVIRONM) ด้านสถานภาพของบุคลากร (REXP101) ปัจจัยด้านผู้บริหารเกี่ยวกับการสนับสนุน/ส่งเสริมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ADMSUPOR) และด้านบุคลากรของสถานศึกษา (PERSON) อยู่ในระดับมาก

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

²⁾ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

2. ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีเพียง 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ผู้เรียนมีการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีทักษะการประเมินตนเองและประเมินร่วมกับผู้อื่นอย่างเข้าใจและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.599 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ปัจจัยที่สามารถทำนายประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ ได้แก่ เทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ (TTECHNIQ) สภาพแวดล้อม/บรรยากาศการเรียนรู้ (ENVIRONM) ด้านสถานภาพของบุคลากร (REXP101) การส่งเสริม/สนับสนุนของผู้บริหาร (ADMSUPOR) และบุคลากรของสถานศึกษา (PERSON) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{E} = 0.347TTECHNIQ + 0.207ENVIRONM + 0.143REXP101 + 0.114ADMSUPOR + 0.112 PERSON$$

ABSTRACT

The purpose of this research was to study factors of relation to the efficiency in the child - centered learning activities construction of schools under the Jurisdiction of the office of Sa kaeo Educational Service Area Region 1.

The samples comprise of 146 schools that educated in first interval class level , separated to 146 school administrators and 438 teachers total 584 persons. Collected data by questionnaires with 50 items and Likert rating scales of 5 levels.

The reliability of questionnaires was 0.9516. The data were analyzed by using statistic program for computing percentage , mean , standard deviation , and stepwise multiple regression analysis.

The results revealed that :

1. Factors of relation to the efficiency in the child - centered learning activities construction of schools under the Jurisdiction of the office of Sa kaeo Educational Service Area Region 1

such as teacher factor of techniques and learning school factors of environment and learning climate person's state factor , factor of school administrator in promotion and encouragement and school person assurance were maximum respectively.

2. The efficiency in the child centered learning activities construction of schools under the Jurisdiction of the office of Sa kaeo Educational Service Area Region 1 is in the maximum level. There are only 3 items in the medium level with the following arrangement in descending order : The learners search , compile and build knowledge by themselves ; The learners have skills in assessing themselves and assessing themselves with others understandably ; and the participation of learners in doing classroom research in order to improve the leaning process.

3. The result of the analysis of the relationship among factors that have relation to efficiency in child - centered learning activities revealed that there is a positive relationship with 0.599 percent correlation coefficient and .05 level of significance.

4. The factors that can predict the efficiency in constructing child - centered learning activities construction of schools under the Jurisdiction of the office of Sa kaeo Educational Service Area Region 1 having relationship with efficiency are as follow : techniques , learning environment , status of person , encouragement of administrators and persons in the school with .05 level of significance Z – scores predict equation.

$$\hat{E} = 0.347TTECHNIQ + 0.207ENVIRONM + 0.143REXP101 + 0.114ADMSUPOR \\ + 0.112 PERSON$$

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญของมนุษย์ เพราะการศึกษาคือเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถที่จะปรับตัวให้มีความพร้อมที่จะเผชิญกับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องจัดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกจากเหตุผลดังกล่าว รัฐจึงได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549) ที่มุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้แสดงเจตนารมณ์ในการยกระดับการศึกษาไทยให้สูงขึ้น และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 11) สภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน คุณภาพการดำเนินการด้านต่าง ๆ ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นหน้าที่ที่น่าเบื่อและเต็มไปด้วย

ด้วยความทุกข์ ความเครียดจากกระบวนการสอบคัดเลือกเพื่อความสำเร็จ (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2545 : 2) ปัญหาดังกล่าวจึงนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาของไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนด หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุกระยะเวลา 5 ปี จากการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า โดยภาพรวมเขตพื้นที่การศึกษามีผลประเมินคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับภาพรวมของประเทศ ทั้งในการจัดการเรียนการสอนที่ถือว่าผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาที่เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น ความเพียงพอของครูผู้สอน และการบริหารจัดการของสถานศึกษา

สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรก ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยมีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับช่วงชั้นที่ 1 ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านขนาดโรงเรียน

คำสำคัญ

การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

สถานภาพของบุคลากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ปัจจัยด้านครู ได้แก่ ประสบการณ์การสอน ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ ความรอบรู้ และการเป็นผู้นำทางวิชาการ การส่งเสริม/สนับสนุนในการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ ขนาดโรงเรียน บุคลากรของสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อม/บรรยากาศการเรียนรู้ และสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 146 โรงเรียน มีข้าราชการครูทั้งสิ้นจำนวน 1,795 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 1 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตามขนาดโรงเรียน ปีการศึกษา 2549 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยอาศัยขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ แยกเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน ได้จำนวน 146 คน และครูผู้สอนที่รับผิดชอบจัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 1 (ป.1- ป.3) โรงเรียนละ 3 คน ได้จำนวน 438 คน รวมทั้งสิ้น 584 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะคำถามแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยแบ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยแต่ละด้านที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำเสนอต่อประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.1.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1971 : 161) โดยค่าความเชื่อมั่น .95

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร ได้แก่ ค่าเฉลี่ย \bar{X} ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(S.D.) สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1971 : 171)

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.58) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้โดยอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.62) และผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 2.18) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0.94)

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้แก่ ด้านเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.50) ด้านสภาพแวดล้อม/บรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.62) ด้านการส่งเสริม/สนับสนุนของผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.61) และด้านบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.88) อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกเป็นรายข้อของปัจจัยด้านครู ดังนี้

3.1 ด้านความรู้/ความเข้าใจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การวัดและประเมินผลครอบคลุมด้านความรู้ทักษะและคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเต็มศักยภาพด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 1.48)

3.2 ด้านเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผสมผสานปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ไว้ทุกวิชาที่สอน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.59) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติคิดวิเคราะห์ และสรุปประเมินความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.72)

4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกเป็นรายชื่อของปัจจัยด้านผู้บริหาร

4.1 ด้านความรู้/การเป็นผู้นำทางวิชาการ พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.84) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การให้ความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 3.20) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีระบบการนิเทศการเรียนการสอนและนำผลการนิเทศไปวางแผนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.73)

4.2 ด้านการส่งเสริม/สนับสนุนพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ จัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 1.79) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ส่งเสริม/พัฒนานวัตกรรม สื่อ อุปกรณ์การเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.78)

5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกเป็นรายชื่อของปัจจัยด้านโรงเรียน

5.1 ด้านบุคลากรพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.88) และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ระดับปานกลาง 3 ข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมอบหมายงานเป็นไปตามความสามารถและความต้องการ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.84) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ จำนวนครูครบตามเกณฑ์และตรงตามสาขาวิชาที่สอน ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 1.99)

5.2 ด้านสภาพแวดล้อม/บรรยากาศการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.71) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกมีความหลากหลายกับการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.79)

5.3 ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 1.00) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ระดับปานกลาง 2 ข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 2.22) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีห้องปฏิบัติการที่ใช้ได้ดีตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = 0.94)

อภิปรายผล

จากผลของการวิจัย เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านโรงเรียน ดังนี้

ปัจจัยด้านครู เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูโดยเฉลี่ย 14 ปี ด้านความรู้/ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ การวัดและประเมินผลครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีเพียงการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเต็มศักยภาพด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ที่อยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะภาระงานของครูที่นอกเหนือจากการสอนแล้วครูยังต้องปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพนั้น จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จึงจะทำให้สามารถประสบความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก คือ มีการจัดการเรียนโดยผสมผสาน ปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ทุกวิชาที่สอน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์และสรุปประเมินความรู้ด้วยตนเอง ที่อยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงพอความต้องการ เพื่อใช้สำหรับพัฒนาการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ และสามารถสรุปประเมินความรู้ด้วยตนเองได้นั้น เนื่องจาก บุคลากรครูมีจำนวนไม่ครบตามเกณฑ์ และไม่ตรงตามสาขาวิชาที่สอน ภาระหน้าที่นอกเหนือจากการสอน เช่นงานธุรการ งานการเงิน/พัสดุ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย โดยเฉพาะ โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางที่มีผลกระทบเป็นอย่างมาก ทั้งครูจะต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ จึงเป็นเหตุทำให้เวลาที่ใช้ในการเตรียมตัวและใช้เทคนิค/วิธีการในการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ การเอาใจใส่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีการลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ โดยนำความรู้ที่ได้มาสรุปและประเมินองค์ความรู้ของตนเองในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยด้านผู้บริหาร พบว่า ด้านความรอบรู้/การเป็นผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การให้ความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่เสมอ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารส่วนใหญ่จะมีการพัฒนาตนเองในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อีกทั้งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้มีการจัดโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา โครงการ

พัฒนาโรงเรียนและบุคลากรเพื่อเป็นต้นแบบปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และโครงการศูนย์เครือข่าย ส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนา โรงเรียนสู่มาตรฐาน ส่วนระบบการนิเทศการเรียนการสอนและนำผลการนิเทศไปวางแผนเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอน อยู่ในระดับน้อยกว่าข้ออื่น เนื่องจาก สถานศึกษาแต่ละแห่งให้ความสำคัญในการ กำหนดแผนการนิเทศ กำกับติดตาม เป็นมาตรฐานการศึกษา และที่เข้าร่วม โครงการเพียง จำนวน 84 โรงเรียนเท่านั้นจาก 161 โรงเรียน จึงทำให้มีผลกระทบกับระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลโดยตรง การส่งเสริม/สนับสนุน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ อยู่ในระดัปรอบมาก คือ การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ ส่วนการส่งเสริม/พัฒนานวัตกรรม สื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เท่านั้นที่อยู่ใน ระดับปานกลาง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะ การได้รับจัดสรรงบประมาณต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัด การศึกษานั้น แต่ละสถานศึกษาจะได้รับจำนวนนักเรียน ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงกับโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง จึงไม่เพียงพอกับการที่จะจัดหาและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

1 จากผลของการศึกษาประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 นั้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2 ปัจจัยด้านครูเกี่ยวกับเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความสัมพันธ์ กับประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 53

3 ปัจจัยด้านโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม/บรรยากาศการเรียนรู้ ที่มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 43

4 ด้านสถานภาพบุคลากร ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร และ ครู ซึ่งมีความสัมพันธ์กันตามขนาดโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน อีกทั้งมีความสัมพันธ์กับด้านความรู้/การเป็น ผู้นำทางวิชาการ และการส่งเสริม/สนับสนุนของผู้บริหาร

5 ปัจจัยด้านผู้บริหารเกี่ยวกับการส่งเสริม/สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มี ความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคิดเป็นร้อยละ 42.60

6 ปัจจัยด้านโรงเรียนเกี่ยวกับบุคลากรของสถานศึกษา ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 29.10

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 คือ

ด้านเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ ด้านสภาพแวดล้อม/บรรยากาศการเรียนรู้ ด้านสถานภาพบุคลากร ด้านการส่งเสริม/สนับสนุนของผู้บริหาร และด้านบุคลากรสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับมาก ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสนองจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตาม พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยแต่ละด้านที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

2. สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการจัดบุคลากรเข้ารับฝึกอบรมจัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 1 เพื่อเป็นการวางพื้นฐานในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างจริงจัง

3. สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานในรูปแบบเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล การผลิตและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับการเรียนรู้

4. สถานศึกษาควรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทและสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างหลากหลาย

5. สถานศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้เรียนในกลุ่มโรงเรียน เกี่ยวกับการเรียนวิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนอย่างหลากหลาย

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย มาตรการส่งเสริม/สนับสนุน ติดตาม ประเมินผลในรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดอย่างจริงจัง เพื่อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาและมีผู้ติดตามผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรนำผลการวิจัยด้านความขาดแคลนบุคลากร การรับภาระงานที่นอกเหนือจากการสอน เพื่อกำหนดอัตรากำลังในการช่วยเหลืองานธุรการ งานการเงิน/บัญชี พัสดุ ให้กับสถานศึกษาในสังกัด โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว
2. ควรวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้เทคนิค รูปแบบ/วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2545. เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- Conbach , Lee Joseph. 1971. *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper and Row.